ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **JUDr. Z. A.,** proti žalované: **Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví,** se sídlem Roškotova 1225/1, Praha 4, o žalobě proti nezákonnému zásahu, o žádosti žalobce o osvobození od soudního poplatku, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2010, č. j. 11 Ca 190/2009 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále též „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2010, č. j. 11 Ca 190/2009 - 39, kterým byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu žalované.

Městský soud v Praze v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že stěžovatel na výzvu soudu předložil Potvrzení o osobních, výdělkových a majetkových poměrech, spolu s přiznáním k dani z příjmů za rok 2008 a s výpisem z katastru nemovitostí. Z těchto listin soud zjistil, že žalobce vlastní 1/5 domu v Praze 6, dále má majetkové nároky za Městským soudem v celkové výši 11 152 307 Kč, a dluhy cca ve výši 15 000 000 Kč. Daň z příjmů za rok 2008 platil ve výši 23 445 Kč.

Městský soud dospěl k závěru, že u stěžovatele vzhledem k jeho majetkovým poměrům nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků podle ust. § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Konstatoval, že žalobce má dostatečné prostředky k tomu, aby mohl zaplatit soudní poplatek ve výši 1000 Kč, a to i s ohledem na údaje uvedené v daňovém přiznání, ze kterého bylo zjištěno, že má dostatečný příjem, když dílčí základ jeho daně činí 156 377 Kč. V této souvislosti poukázal na odůvodnění žádosti žalobce, který uvedl, že o osvobození nežádá kvůli výši poplatku, ale že podstatou návrhu je principiální posouzení, zda žalobci vzhledem k mezinárodním závazkům České republiky poplatková povinnost vůbec svědčí. Vzhledem ke všemu uvedenému městský soud žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků shora označeným usnesením zamítl.

Proti usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků stěžovatel podal kasační stížnost, kterou opakovaně doplnil. V kasační stížnosti a jejím doplnění se stěžovatel převážně vyjadřuje k řadě otázek, jež spojuje se svým několikaletým zastupováním ČSSD v kauze Lidového domu. K meritu věci (zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků) stěžovatel uvádí, že od r. 2000 se jeho majetkové poměry zásadně změnily, přišel o řadu nemovitostí, důchod přiznaný ve výši 10 009 Kč je exekuován, a je proti němu vedena diskriminace. Podmiňování soudní ochrany základních práv občana zaplacením soudního poplatku označuje v „řečnické otázce" za nemravný. Závěrem kasační stížnosti se vyjadřuje k usnesení Městského soudu ze dne 4. 8. 2010, č. j. 11 Ca 190/2009 – 45, jímž byl vyzván k odstranění jmenovitých nedostatků podané kasační stížnosti, a navrhuje vydat usnesení: „Nález Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2009, sp. zn. IV. ÚS 128/06, není překážkou poznatelnosti projevu vůle žalobce v právních úkonech učiněných v řízení ve věci sp. zn. 11 Ca 190/2009." V doplnění kasační stížnosti ze dne 25. 11. 2010, resp. ve sdělení k přípisu soudu ze dne 19. 11. 2010, ve věci 3 Aps 8/2010 (informace o složení senátu, který má věc projednávat, s možností uplatnit příp. námitku podjatosti), se vyjadřuje k vraždě JUDr. Valka, a mj. uvádí, že „média tají, že advokát a soudce JUDr. Ernest Valko byl právním zástupcem žalobce". K meritu posuzované věci (zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků) stěžovatel neuvádí ničeho.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná.

Podanou kasační stížnost shledal Nejvyšší správní soud přípustnou i přes nezaplacení příslušného soudního poplatku v řízení o dané kasační stížnosti, neboť zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost nelze považovat za podmínku řízení v

případě, kdy jsou předmětem posuzování kasačního soudu důvody pro osvobození od soudních poplatků. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na svou judikaturu, v níž k analogické situaci uvádí: *V řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ...* . (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007-37, www.nssoud.cz).

Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. *Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.*

Vedle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. se ve smyslu ust. § 64 s. ř. s. při rozhodování o osvobození od soudních poplatků aplikuje i ust. § 138 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř."). Ve smyslu tohoto zákonného ustanovení lze přiznat osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka, *zcela nebo zčásti.* Žadatel je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své majetkové a sociální poměry. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším obdobným okolnostem. Objektivní hlediska pro posuzování poměrů žadatele, resp. jejich tíživosti, v současné době v platném právu vyjádřena nejsou. Soudy jsou proto nuceny překlenout tento nedostatek v každém konkrétním případě interpretací. Celkové zhodnocení všech okolností, které vypovídají o poměrech žadatele je tak věcí úvahy soudu a promítá se do závěru, zda je žadatel s ohledem na své poměry schopen zaplatit soudní poplatek. Jestliže mu to jeho poměry nedovolují, je soud povinen mu přiznat tomu odpovídající osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu nebo zčásti. To, že rozhodnutí o tom, zda jsou splněny zákonem stanovené předpoklady pro přiznání osvobození od soudních poplatků spadá výhradně do rozhodovací sféry, a tedy i úvahy, „obecných" soudů ostatně dokládá i judikatura Ústavního soudu. Tak se např. v usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 271/2000 uvádí, že „*Rozhodnutí o tom, zda jsou splněny zákonem stanovené předpoklady pro přiznání osvobození od soudních poplatků, spadá výhradně do rozhodovací sféry obecných soudů a s ohledem na ústavně zaručený princip nezávislosti soudů (čl. 82 Ústavy České republiky) Ústavnímu soudu nepřísluší přehodnocovat závěry, ke kterým obecný soud při zvažování důvodnosti uplatněného nároku dospěl. Přiznané osvobození od soudního poplatku navíc může být kdykoliv za řízení, případně i se zpětnou účinností odejmuto, pokud se prokáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují nebo neodůvodňovaly.*

V posuzované věci městský soud zkoumal a hodnotil osobní a majetkové poměry stěžovatele, zjistil výši peněžních příjmů žadatele z posledního období. Takto zjištěné osobní a majetkové poměry vzal za východisko hodnocení a úvahy, zda stěžovatel má či nemá dostatečné prostředky (jak to má na mysli § 36 odst. 3 s. ř. s.) k tomu, aby mohl uplatnit svá práva u soudu. Při znalosti v úvahu přicházející výši soudního poplatku dospěl

k závěru, že stěžovatel má dostatečné prostředky k tomu, aby příslušný soudní poplatek uhradil, a proto jeho žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl.

Nejvyšší správní soud si ze spisu ověřil, a má za prokázané (viz stěžovatelem vlastnoručně vyplněné a podepsané „potvrzení“, doplněné o přiznání k dani z příjmů fyzických osob za r. 2008), že bylo doloženo, že stěžovatel měl, vedle uváděných pohledávek a dlužných závazků, a vedle vlastnického podílu na stavební nemovitosti, zdanitelný příjem, což jmenovitě za rok 2008 (žaloba byla podána dne 15. 7. 2009) činilo jako dílčí základ daně z příjmů částku 156 377 Kč, přičemž rozhodující část z tohoto dílčího základu daně z příjmů, a to 131 260 Kč, činily příjmy z pronájmů.

Soudní poplatek za žalobu v tzv. ostatních věcech (což je případ žaloby stěžovatele) ve věcech správního soudnictví činí podle položky č. 14a přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích 1000 Kč.

Městský soud v Praze tak i podle názoru Nejvyššího správního soudu postupoval správně, když jeho žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl, neboť objektivně zjistil, odpovědně zhodnotil a uvážil předpoklady na straně žalobce pro osvobození od soudních poplatků, a věc vyhodnotil tak, že zákonem stanovené podmínky pro osvobození od soudních poplatků nesplňuje.

Namítá-li stěžovatel, v řečnické otázce, zda podmiňování soudní ochrany základních práv občana zaplacením soudního poplatku není nemravné, k tomu Nejvyšší správní soud toliko poznamenává, že takovou námitku považuje za zcela nepřípadnou. Ostatně i podle judikatury Ústavního soudu platí, že *Úprava poplatkové povinnosti či osvobození od ní provedená zákonem České národní rady č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, představuje jeden ze základních momentů podmiňujících právo na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Stanovil-li totiž zákon i v tomto směru pevná pravidla umožňující přístup k soudu také splněním v něm obsažených podmínek, potom tyto podmínky musí respektovat nejen ten, kdo se dovolává práva na soudní ochranu, ale také stát prostřednictvím orgánu soudní moci.* Viz nález Ústavního soudu ze dne 3. 8. 1999, sp. zn. IV. ÚS 162/99.

Nejvyšší správní soud proto ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost podanou stěžovatelem proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2010, č. j. 11 Ca 190/2009 - 39, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, žalovaný, který v řízení úspěch měl, žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

3 Aps 8/2010 - 65

V Brně dne 2. února 2011

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu